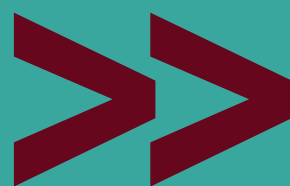

3

KÉPESSÉGEK ELVÁRÁS - RENDSZERE

3. Képességek elvárás-rendszere

A kompetenciák három olyan területét azonosítottunk, amelyeket a trénereknek szükséges fejleszteniük, hogy képzéseket tarthassanak az MCE szemléletmódját követve. Ez a fejezet ezen területek rövid ismertetéséről szól, illetve azt is jelezni fogjuk, hogy mely szekciókban található részletesebb információ.

Kompetencia területek		Rövid leírás
1	Az elméleti tudás gyakorlati alkalmazása	Képesség a szókincs, különböző modellek és elméletek mobilizálása és összekötésére valós interkulturális jelenségekkel
2	Önreflexió – decentralizálás, az egyén életének és élményeinek a tanulás szolgálatába való állítása	Egyéni gyengeségek, érzékeny területek felderítése. A saját élmények használata az interkulturális dinamikák illusztrálására
3	Az interkulturális tréning folyamatának irányítása, résztvevőkkel való interakció	A résztvevők igényeinek, képességeinek és érzékenységeinek feltárása a tréning hozzájuk való igazításának érdekében Merevségek és ellenállás azonosítása és feloldása Az újonnan megszerzett tudás és képességek szakmai gyakorlatba való ültetésének elősegítése

1.Táblázat Kompetencia területek

3.1 Az elméleti tudás gyakorlati alkalmazása

Képesség a szókincs, különböző modellek és elméletek mobilizálása és összekötésére valós interkulturális jelenségekkel

Ugyan az MCE módszerének fő ambíciója, hogy gyakorlati eszközként szolgáljon az interkulturális környezetben dolgozó szakemberek számára, a módszer erősen támaszkodik a szociális pszichológia, az interkulturális pszichológia és a kulturális antropológia tudományágak elméleteire. A trénernek, akik ezt a módszert szeretnék alkalmazni, mindenképpen tisztában kell, hogy legyenek ezen elméletekkel, illetve követniük kell az adott tudományterületeken bekövetkező fejlődést. Mi több, ez a képesség terület nem csak az elméleti tudás birtoklásából áll (vagyis, hogy az egyén tisztában van a különböző koncepciókkal, modellekkel, elméleti magyarázatokkal), inkább a tudás mobilizálására való képességét jelenti, hogy a személy konkrét, a való életben előforduló jelenségekhez tudja ezeket kötni. Alább részletezzük a számunkra elengedhetetlen elméleteket, és jelezzük, hogy hol lehet mélyebben olvasni róluk.

Elméleti terület	Konkrét szempontok
<p>KULTÚRA</p> <p>(3. fejezet 2. és 7. szekciójában bemutatva)</p>	<p>Mi a kultúra, hogyan definiálják a különböző források? (UNESCO, Camilleri, Geertz, stb.)</p> <p>Hogyan sajátítják el az emberek a saját kultúrájuk(ik) és mik a következményei ezen „elsajátításnak”? Mi a kapcsolat a kultúra és az egyének között?</p> <p>Mik a kultúra sajátosságai és mechanizmusai?</p> <p>A kultúra mely dimenzióit írták már le, azonosították, hasonlították össze? A kulturális antropológia meglátásai a kulturális dimenziók sokszínűségét illetően, mint a társadalmi szervezet, társadalmi nem, hiedelem rendszer, a hierarchiához való viszony stb.</p> <p>Milyen dimenziókban lehetnek eltérőek a kultúrák? Az összehasonlító kulturális pszichológia dimenziókkal kapcsolatos jelenlegi megállapításainak ismerete, például individualizmus- kollektívizmus stb.</p> <p>Mely dimenziók relevánsak a tréning résztvevői számára? (pl. családi struktúrák, társadalmi szervezet, társadalmi nem, hiedelem rendszer, hierarchiához való viszony stb.)</p> <p>Milyen fő metaforák illusztrálják a kultúra legfontosabb tulajdonságait? Az E.T. Hall által megalkotott „jéghegy” metafora megértése, illetve alkalmazásának képessége különböző jelenségekre.</p>
<p>TÁRSADALMI FELFOGÁS</p> <p>(3. fejezet 4. és 7. szekciójában bemutatva)</p>	<p>Cohen-Emerique filterek és torzítások konceptualizációjának ismerete: kognitív automatizmusok, társadalmi identitás és szakmai modellek.</p> <p>Hogyan definiáljuk és magyarázzuk az előítéletességet, diszkriminációt, rasszizmust, sztereotípiát? A szociális</p>

	<p>pszichológia ezen koncepcióinak ismerete, és képesség a megkülönböztetésükre.</p> <p>Mik a társadalmi identitás következményei más csoportok percepciójával kapcsolatban? Az etnocentrizmus különböző formáinak tipológiájával való megismerkedés Margalit Cohen-Emerique alapján.</p> <p>Hogyan tudnak a különböző szakmai modellek, normák, reprezentációk szűrőt alkotni a másik egyén percepciójában és megértéséhez?</p> <p>Mik a sztereotípiák, előítélet és rasszizmus hatásai a célszemélyek számára? Az „önbeteljesítő jóslat”, „stigmatizált identitások” a „sztereotípiák internalizálása”, „megbélyegzettudat” koncepcióinak ismerete.</p>
<p>IDENTITÁS (4. fejezet 3. és 7. szekciójában bemutatva)</p>	<p>Hogyan definiáljuk az identitást? Milyen modellek használatával ragadható meg könnyen? Az identitás koncepciójának operacionalizálása a szociális pszichológia szókészletén keresztül: személyes/ relációs/ csoport identitások. Az identitás megnyilvánulásai kognitív, viselkedési és érzelmi szinteken.</p> <p>Milyen folyamatokon keresztül épülnek az identitások? Mi a kapcsolat az identitás külső és belső definíciói között? A különbség megértése a tulajdonított és megújult identitások között.</p> <p>Mik az identitás okai/funkciói? (Vignoles, Camilleri)</p> <p>Hogyan változik az identitás interkulturális mobilitáskor? (Berry, Camilleri)</p> <p>Milyen kihívások elé állítja a nemzetközi mobilitás/ migráció az identitás rendszert? Az identitás fenyegetésének megértése Breakwell konceptualizációja alapján.</p> <p>Lehetnek-e fenyegetve a szakmai identitások? Mik a forrásai és a formái ezeknek a fenyegetéseknek és hogyan lehet legyőzni őket?</p>
<p>KOMMUNIKÁCIÓ (4. fejezet 8. szekciójában bemutatva)</p>	<p>A kommunikáció megnyitásának „eszközeivel” való megismerkedés: verbális/ para-verbális/ nonverbális kommunikáció. A nonverbális kommunikáción belül: az idő használata (chronemics), a tér használata (proxemika, haptikák, gesztusok, testtartások).</p> <p>A transzverzális aspektusok megértése (verbális,</p>

	<p>nonverbális, para-verbális szinten): az érzelmek manifesztációja, direkt/indirekt kommunikáció, gazdag és szegény kontextusban. Hivatkozás: E.T.Hall</p> <p>A kommunikációban jelenlevő kulturális különbségek összekötése a különbségek más dimenzióival például társadalmi nem, hatalmi viszonyok stb.)</p> <p>Drámagyakorlatok ismerete pl. Boal: Games for actors and non-actors. David Diamond: Színház élő koncepciókhoz, mint az Augusto Boal által javasolt „demechanizáció” (Games for actors and non-actors)</p> <p>E. Gofmann arc munkával kapcsolatos koncepciójának megértése, Brown Levinson (udvariasság teória, a fenyegetés különbsége negatív és pozitív arcok között, illetve stratégiák az „arcot fenyegető tettek” enyhítésére)</p>
<p>NEGOCIÁCIÓ</p> <p>(4. fejezet 9. szekciójában bemutatva)</p>	<p>A konfliktus minták/tipológiák ismerete</p> <p>Az arc munka szabályainak interkulturális perspektíva szerinti ismerete</p> <p>Referenciák konfliktusmegoldási stratégiákra</p> <p>Negociációs modellek ismerete pl. pozíciók és érdekek megkülönböztetése</p> <p>Az MCE által javasolt <i>Minoria/majoria</i> szimulációs gyakorlat ismerete</p> <p>Az Augusto Boal által javasolt Fórum színház ismerete (<i>Games for actors and non-actors</i>)</p> <p>A különböző korlátok ismerete (pl. intézményi-, jogi keretrendszerek), illetve a sokk(oka)t kiváltó személyek kulturális referenciakeretei a olyan megoldások alkotásához, amelyek elfogadhatók a másik fél számára.</p> <p>A blokkoló/segítő tényezőkről való reflexió, valamint a tárgyalás lépései és feltételei.</p> <p>A lezárás szükségessége koncepciójának ismerete (Kruglanski)</p> <p>A résztvevők intézményi-, illetve a jogi keretrendszer</p>

	<p>által szabott korlátok észben tartása</p> <p>Különböző negociációs stratégiák és technikák ismerete</p> <p>Az interkulturális mediáció intézményeinek és gyakorlatainak ismerete</p>
--	---

2.Táblázat Elméleti területek

3.2 Decentralizáció, az egyén életének és élményeinek a tanulás szolgálatába való állítása

Egyéni gyengeségek, érzékeny területek felderítése. A saját élmények használata az interkulturális dinamikák illusztrálására

Az ezzel a megközelítéssel való munka arra invitálja a résztvevőket, hogy legyenek tudatában a saját kulturális referenciakeretüknek, alkalmanként megkérdőjelezve a számukra fontos értékeket, hogy reflektáljanak a beépített elfogultságaikra stb. Mi több, a tanulás eszközeként felkérjük a résztvevőket, hogy olyan kellemetlen, „kulturális sokkhoz” kapcsolódó élményeket próbáljanak felidézni és megosztani, amely konfliktusokat esetleg nem oldottak meg. Ez azt célozza, hogy a személy megnyíljon, érzékeny legyen, amit a tréner azzal tud a legjobban megkönnyíteni, ha ő maga is megnyílik, mi több, kompenzálja a vezetői pozícióját. A facilitátor általi önreflexió gyakorlata nem csupán a hitelességét szolgálja (mintegy demonstrálva, hogy ő maga is az általa javasolt szabályok szerint játszik), de a horizontalitás érzését hozza létre, ami megkönnyítheti a folyamatot. Az MCE megközelítésében az egyén értékeinek, normáinak, gyakorlatainak tudatosítása valójában az első lépés, az úgy nevezett „decentralizáció”. Ez a fajta önreflexió az első lépés a mi kompetencia területünkben is: a saját érzékeny zónáink, érzelmeink, igényeink tudatosítása. Továbbá a releváns személyes élmények azonosítása és mobilizálása (migrációval, előítélet megnyilvánulásával kapcsolatban stb.) a megnyílás által segít az absztrakt koncepciók valóságba ültetésében, ez által segítve a résztvevők tanulási folyamatát.

Kompetencia területek	Rövid leírás
DECENTRALIZÁLÁS	Az egyén értékeinek, normáinak, reprezentációinak és elvárásainak tudatosítása a tréning helyzetben. Ez magában foglalhatja az értékeket és reprezentációkat a tanúlással, interkulturalitással stb. kapcsolatban. Az egyén érzékeny zónáinak tudatosítása. Az egyén érzéseinek és igényeinek, illetve annak megértése, hogy ezek hogyan indokolnak bizonyos viselkedéseket és álláspontokat.

RELEVÁNS SZEMÉLYES TAPASZTALATOK AZONOSÍTÁSA	Az egyén olyan életpaszthalatainak azonosítása, amik forrásként használhatóak a tanulási folyamatban különböző koncepciók, mechanizmusok illusztrálására. Hajlandóság ezek használatára a tanulási folyamatban.
MEGNYÍLÁS, BIZONYOS ÉRZÉKENYSÉG ELFOGADÁSA	Az önreflexiók és személyes élmények résztvevőkkel való megosztásának elfogadása a tanulási folyamatban. Ez bizonyos fokú „érzékenységgel” jár a résztvevők vonatkozásában.

3.Táblázat - Decentralizáció és az egyén életének és élményeinek a tanulás szolgálatába való állítása

Ezzel a kompetencia területtel kapcsolatos további információ a 4. fejezetben lévő Decentralizálás szekcióban és a facilitátorok érzékenységről szóló 5. fejezetben található.

3.3 Az interakciók és a résztvevőkkel való dinamikák irányítása

A résztvevők igényeinek, képességeinek és érzékenységeinek feltárása a tréning hozzájuk való igazításának érdekében. Merevségek és ellenállás azonosítása és feloldása. Az újonnan megszerzett tudás és képességek szakmai gyakorlatba való ültetésének elősegítése.

Ez a kompetencia terület a tréner azon kapacitására utal, amely által képes megérteni, interpretálni és megfelelően reagálni a résztvevők szükségére, érzékenységeire. Magában foglalja a képességet a tréning módszereinek és tartalmának a résztvevők szükségleteihez és lehetőségeihez való igazítására - a gyakorlott trénernek ezt gyakran kulcsfontosságú elemnek tartják az újoncokkal szemben, akiket csábít a lehetőség, hogy egy „programot” kövessenek A-tól Z-ig, sokkal merevebben. Tehát ez a kompetencia terület bizonyosfokú nyitottságot követel másokkal szemben, hajlandóságot a másokhoz való alkalmazkodásra (attitűd) megfigyelési képességeket, érzékenységet az ellenállás érzékelésére, diszkomfortokkal kapcsolatban(képesség). Bár ezek az aspektusok bármely tréning szituációban elengedhetetlenek, interkulturális tréningek esetén különösen fontosnak hatnak. Valóban, a téma interkulturális tréningek esetén szenzitív és kihívást jelentő aspektusokkal bírhat: hajlamosak kulturális normákat, értékeket, gyakorlatokat érintő tudatosságot „erőltetni”. Akarva vagy akaratlanul esetlegesen imádott szakmai koncepciókat, vagy soha meg nem kérdőjelezett szokásokat relativizálhatunk, amellyel szakmai identitás fenyegetéseket triggerelhetünk a tréningen belül. Ezáltal esetlegesen ezeknek a hiedelmeknek, normáknak, értékeknek a szimbolikus megvédésére való szükségét aktiválhatjuk. A trénernek fel kell készülnie, hogy ezeket a reakciókat kezelni tudja.

Ezt a kompetencia területet a tudás, attitűdök és képességek gyakran használt hármas osztályozásában is megnyithatjuk.

Kompetencia a szint	Konkrét szempontok
TUDÁS	A defenzív pozíciók, ellenállás, érzékenységek megértése

ZELDA project is co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.
Grant agreement no. 2019-1-IT02-KA2014-063370.

ATTITÚD	Nyitottság, másokkal kapcsolatos kíváncsiság, hajlandóság a másikkal való alkalmazkodásra. Empátia – abban az értelemben, hogy képesek vagyunk megérteni és felmérni a másik érzelmeit, ezek intenzitását.
KÉPESSÉGEK	Aktív hallgatás, perspektíva felvétele, kapacitás a másikkal való alkalmazkodásra, rugalmasság a tervezett programtól való eltérésre a mások igényeihez történő alkalmazkodásért

4. Táblázat Az interakciók és a résztvevőkkel való dinamikák irányítása

A kompetencia területtel kapcsolatos bővebb információ az 5. fejezetben található az ellenállásnak (5.3), a merev rasszista álláspontokra történő reagálásnak (5.4), a résztvevők érzékenységeivel való munkának (5.1) és a módszer szakmai életbe való integrálásának (5.5) szentelt szekciókban.